

Mainiot maisemat -hanke

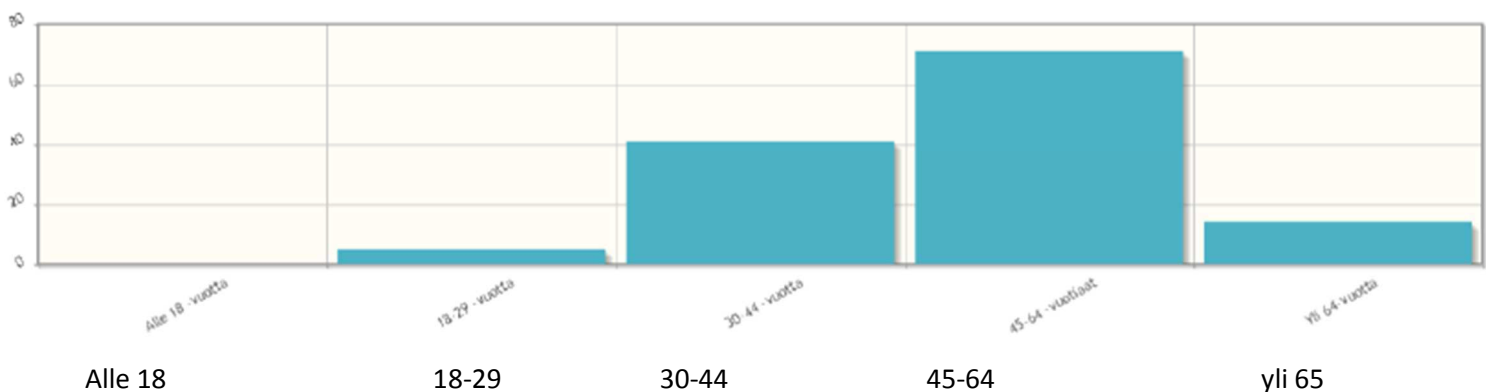
Muistio: Haravakysely Uudenmaan mainioimmat maisemat

Uudenmaan mainioimmat maisemat -kysely toteutettiin Harava kyselytyökalun avulla 31.1.-21.2.2017. Kyselyn tavoitteena oli tavoittaa laajasti Uudenmaan maakunnan asukkaita. Tietoa kyselystä jaettiin hankkeen somekanavissa, nettisivuilla sekä sidosryhmien kautta. Kyselystä tiedotettiin myös alueellisia medioita.

Kyselyyn vastasi noin 130 ihmistä. Osallistuneiden sukupuolijakauma prosentteina naisten ja miesten välillä oli Naiset 69 % ja miehet 31 %. Suurin vastaajaryhmä oli 45-64 -vuotiaat, toiseksi suurin 30-44 -vuotiaat ja kolmanneksi suurin ikäryhmä oli yli 64 -vuotiaat. Kysely toteutettiin sekä suomen- että ruotsinkielisenä.

Vastaustuloksia käytetään kehittämään Mainiot maisemat -hankkeen kulttuurimaisemiin liittyvien työpajojen teemoja. Näissä työpajoissa pohditaan aina kyseisen alueen kehittämistä niin asukkaiden kuin matkailunkin näkökulmasta. Kyselyn tavoitteena oli myös selvittää maisematuotteistuksen ideoita Uudellemaalle ja auttaa kehittämään Uuttamaata sekä matkailullisesti että asukkaiden kannalta vetovoimaisemmaksi huomioimalla maiseman mahdollisuudet.

Kyselyssä oli sekä karttatehtäviä että monivalintatehtäviä.

Kuva 1. Ikäjakauma vastanneiden kesken

Vastaajia oli seuraavasti eri kunnista:

Askola 3
Espoo 3
Hanko 3
Hattula 1
Helsinki 20
Hyvinkää 5
Hämeenlinna 4
Inkoo 3
Järvenpää 2
Karkkila 5
Kerava 1
Kirkkonummi 3
Lapinjärvi 1
Lohja 10
Loviisa 9
Myrskylä 2
Mäntsälä 3
Porvoo 10
Pukkila 1
Raasepori 8
Riihimäki 2
Tampere 1
Turku 1
Tuusula 3
Vaala 1
Vantaa 2
Vihti 5

1. Mielikohteet-, reitit, ja -alueet

Ensimmäisenä karttatehtävänä oli merkitä kartalle mielikohteet, -reitit ja alueet. Näistä pystyi antamaan myös sanallisen kuvailun. Mielikohteeni karttatehtävässä ei pystynyt valitettavasti vastaamaan sanallisesti. Mielimaisemien karttatehtävässä tehtävänä oli merkitä kartalle Uudenmaan parhaimmat maisemat, luontokohteet ja mieleiset vapaa-ajan liikkumispaikat. Missä on mieluisinta olla ja toimia.

Mielireittiä kuvailtiin luonnon lähtökohdista kuten veden läheisyys, vanhat metsät, kalliot, harjanteet ja rannat. Myös kaupunkia lähellä olevat reitit mainittiin. Vesireitit koettiin mielekkäinä. Yleisesti vesielementti oli huomattavassa osassa reiteissä. Mielireiteiksi erotettiin Hankotie, tie Porkkalaan, Lohjajärven reitti, Karjaanjoen ympäristö, keskuspuisto Helsingissä, Karjaanjoen rantareitti ja Kilpilahti-Vessölandet vesistöreitti.

Myös mielialueissa mainittiin tärkeinä luonnonläheiset kohteet; kalliot, avoimet maisemat, suojaiset lehdot, lintujärvet sekä vaihtelevat maastot. Kulttuurimaisemalla ja luonnonläheisyydellä koettiin olevan merkitystä asutuskeskittymissä. Erityisesti Helsingin merenrannat mainittiin viehättävänä alueena ja tärkeänä säilyttää virkistyskäytössä, mm. Arabianranta, ruovikkorannat, Vanhakaupunki ja Lammassaaren pitkospuut. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat alueet (sis. rakennukset ja puistot) koettiin myös tärkeänä hoitaa ja ylläpitää.

Mielialueiksi koettiin Hankoniemi, Askolan hiidenkirnut, Hopjärvi Loviisassa, Vanjärven kartanonmäki ja lintujärvi, Vihti/Pääkslahti/Pääksniemi luontopolkuineen, Raasepori, Nuuksion kansallispuisto, saaristoalue Inkoosta Kirkkonummelle sekä Lohjansaari ja -järvi.

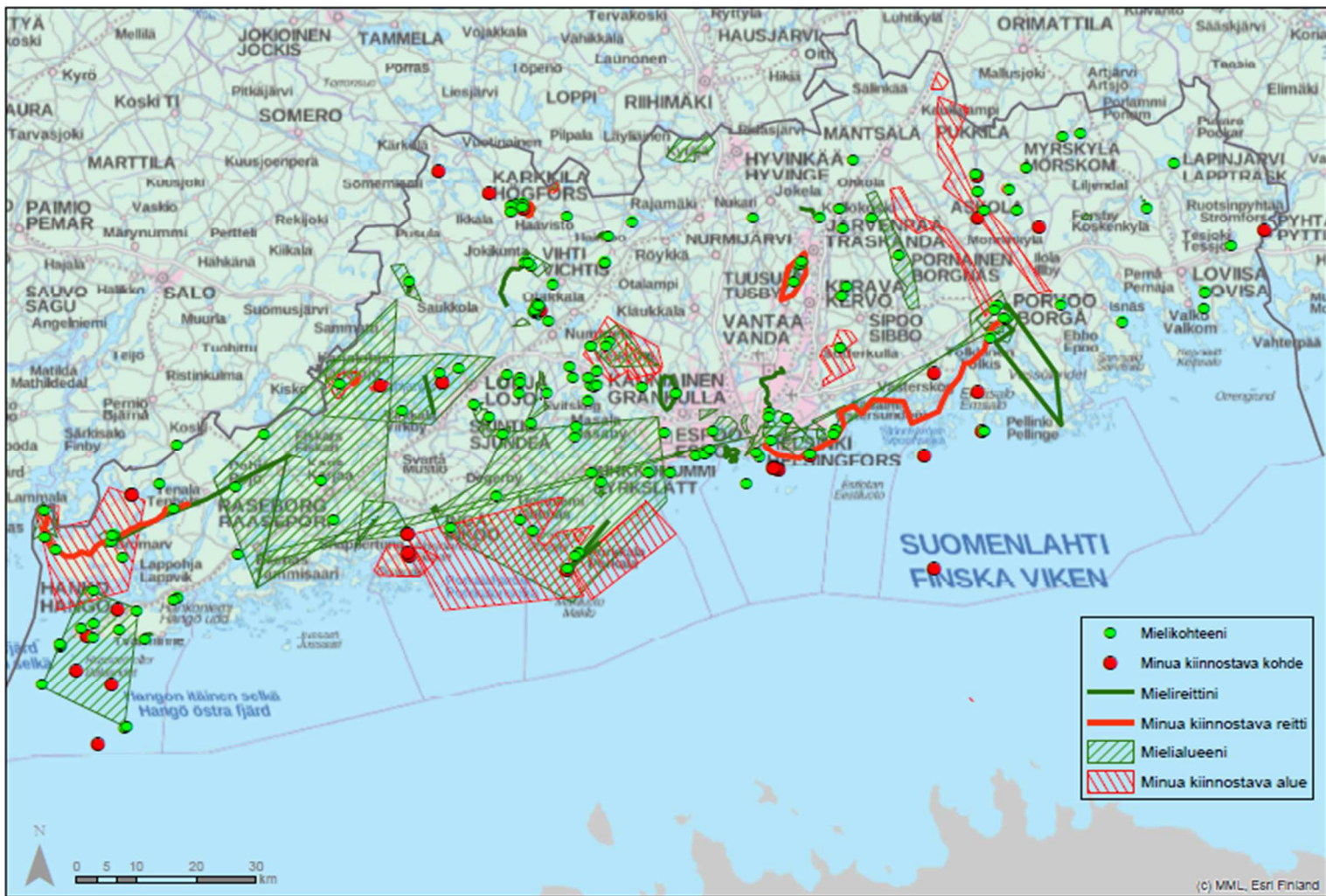
2. Kiinnostavat kohteet, reitit ja alueet

Kiinnostava maisema -karttatehtävässä pisteillä, viivoilla ja alueilla merkittiin karttaan kiinnostavat maisemat, joissa vastaaja haluaisi käydä. Tehtävällä haettiin Uudenmaan parhaimpia ja tutustumisen arvoisimpia maisemia, kulttuuriympäristöjä ja luontokohteita, joissa vastaaja ei ole vielä käynyt.

Kiinnostavina luonto- ja maisemakohteina koettiin Loukkumäki Karkkilassa, merimaisemat, saaristo/saaret ja rantakalliot sekä Vihti/Pääkslahti/Pääksniemen luontopolut ja metsä. Kulttuurihistoriallisina kohteina kiinnostivat Strömforsin ruukki, torpedovarasto Suomen sukellusveneelle, Vallisaari (historiaa ja luontoa) ja merenrantakaupungit.

Kiinnostavan reitin ominaisuuksina nähtiin rauhoittumisen elementit, joista erityisesti mainittiin metsä, pelto, mökki ja vesi. Pyöräilylenkki Tuusulanjärven ympäri nousi esiin, alueella kuitenkin nähdään tarvetta palveluiden kehittämiseksi esim. Pop-up toimintaa. Lisäksi kiinnostavina reitteinä koettiin Raaseporin Padvasta kohti Pohjaa ja Fiskarsia menevä tie sekä merireitti saaristossa Helsingistä Porvooseen.

Kiinnostavina alueina koettiin Nuuksion ja Sipoonkorven kansallispuistot sekä saaristoalue Inkoosta Kirkkonummelle. Meriluonto ja saaristo yleensä koettiin kiehtovana. Lisäksi mainittiin Mustijoki ja Porvoonjokilaakso, mutta tämän yhteydessä tuli esille, että veneen puutteen takia ei ole ollut mahdollista retkeillä vesillä.

Kuva 2. Karttatehtävien vastaukset kartalla

3. Maisema mahdollisuutena

Monivalintakysymyksissä pohdittiin mieleistä tekemistä ja aktiviteettejä luonnossa sekä maisemassa. Arvoasteikkona käytettiin *Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä, Ei osaa sanoa, Eri mieltä, Täysin eri mieltä*.

Monivalintatehtäviin vastasi noin 50 vastaajaa.

Elämykset ja hyvinvointi

Elämyksiin ja hyvinvointiin liittyvien toimintojen vastauksissa korostui rentoutuminen ja elpyminen, joihin liittyvät toimet saivat runsaimmin täysin samaa mieltä olevia vastauksia. Eniten kiinnostavuutta koettiin maisema- ja näköalokokemuksiin, aistimatkoihin, rentoutumis- ja elpymistarkoituksiin sekä hiljaisuuteen maisemassa ja luonnossa. Kulttuuri luonnon, yöpyminen luonnossa, pimeäretket ja -vaellukset keskellä herättivät hajontaa. Vähiten samaa mieltä olevia vastauksia saivat metsäjooga ja ohjatut hyvinvointiretket luonnossa.

Oppiminen

Oppimiseen liittyvistä toimista eniten kiinnostivat teemalliset retket sekä eläinten tarkkailu kuten linturetket. Hajontaa nousi perinteisen maaseudun töiden tekemisessä, maisemanraivaustalkoissa, ympäristötaiteen tekemisessä sekä historian elävöittämisessä.

Aktiviteetit

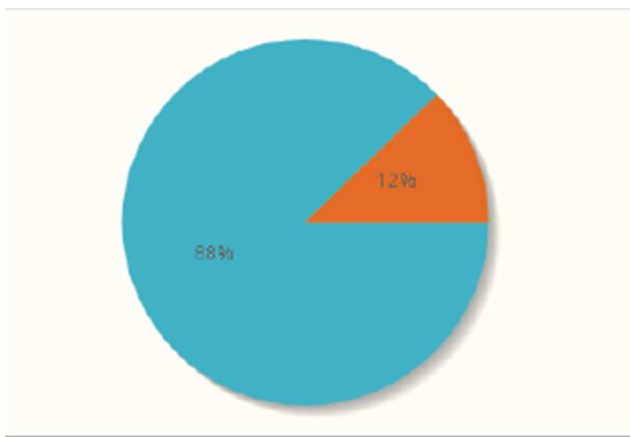
Aktiivisessa kokemisessa luonnossa ja maisemassa eniten kiinnostivat pyöräily ja käveleminen ennalta määrätyillä reiteillä, veneily, avovesiuinti, pitkät vaellukset ja sovitut yöpymiset. Eniten hajontaa oli kalastus- ja metsästysretkillä, ratsastuksessa, kiipeilyssä, geokätköilyssä ja retkiluistelussa.

Mikä muu kiinnosti?

Lisäksi oli avovastauskenttä, johon oli mahdollista lisätä muita kiinnostavia aktiviteetteja. Vastaajia kiinnosti lisäksi taide, esim. kesäteatterit, lintu- ja luontoretket myös opastettuna, marjastus ja sienestys, purjelautailu sekä sukellusretket.

Halukkuus maksaa maisema- ja luontopalveluista.

Lisäksi kysyttiin halukkuudesta maksaa maisema- ja luontopalveluista. Vastaukset jakautuivat seuraavasti; 49 vastanneesta 43 (88%) olisi valmiita maksamaan palveluista ja 6 (12%) ei olisi.

Kuva 3 Halukkuus maksaa maisema- ja luontopalveluista

4. Yhteenveto

Haravakysely on helppo tapa selvittää ison ryhmän mielipiteitä halutusta aihepiiristä. Mitä enemmän vastauksia saadaan, sitä enemmän saadaan varmuutta vastaustuloksiin. Haasteena on kyselystä tiedottaminen ja kohderyhmien tavoittaminen.

Kyselyn avasi ja osaan kysymyksistä vastasi 130 henkeä. Koko kyselyn teki n. 50 henkeä. Vastaajien määrä putosi kesken kyselyn. Palautteen mukaan kyselyn karttaosio oli teknisesti liian vaikea. Palaute on aina tärkeää tulevien kyselyiden kannalta ja paremman kyselyn rakentamisen kannalta.

Vastaajista suurin osa tulee asutuskeskittymistä ja ikäryhmästä 45-64 -vuotiaat. Tällä on varmasti vaikutusta vastausten tuloksiin; esimerkiksi halukkuuteen maksaa maisema- ja luontopalveluista sekä mieleisiin aktiviteetteihin maisemassa ja luonnossa.

Vastaajia kiinnostivat niin luonnonläheiset maisemat kuin kulttuurimaisemat; kansallispuistot, kaupunkipuistot sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja puistot. Palveluista koettiin puutetta esimerkiksi Tuusulanjärvellä, joka muuten on suosittu virkistyskohde. Palvelut ovatkin ensiarvoisen tärkeitä ja tekevät luonnossa ja maisemassa liikkumisesta mielekkäämpää.

Kyselyssä tuli ilmi, että vesireitit, saaristo ja merimaisema kiinnostavat, mutta veneen puutteen vuoksi on vesillä retkeileminen jäänyt. Matkailuyrittäjyydessä voitaisiinkin tätä asiaa viedä eteenpäin vene- kanoottivuokraamoilla tai järjestetyillä veneretkillä kauemmas merelle. Mallia voisi ottaa pyörävuokraamoista, joissa pyörät voi jättää aina sovittuihin pisteisiin.

Luonnossa tekemisessä kiinnostavat elpyminen ja rauhoittuminen, luontoretket sekä marjastus ja sienestys. Myös aktiivinen harrastaminen kuten pyöräily ja käveleminen, veneily, sukellusretket, purjelautailu, avovesiuinti, pitkät vaellukset, sovitut yöpymiset ja taidekokemukset kiinnostavat.

Kysely osoittaa, että eri ikäryhmistä ja asuinpaikoista riippuen ihmisillä on erilaisia toiveita ympäristönsä, palveluiden ja toimintamahdollisuuksien suhteen. Siksi eri kohderyhmät tulisi huomioida erilaisia maisema- ja luontopalveluita tarjottaessa. Yhteistyöllä niin asukkaiden, yhdistysten kuin yritystenkin kanssa voidaan rakentaa vetovoimaisempia alueita ja parantaa eri ikäluokkien mahdollisuuksia toimia ja harrastaa – maisemaa ja palveluita unohtamatta.

Muiston laati: Noora Kalliomäki

Lisätietoja: Noora Kalliomäki, [hanketyontekija](mailto:hanketyontekija@maajakotitalousnaiset.fi)

p. 0400 682 144, noora.kalliomaki@maajakotitalousnaiset.fi